

اثرات اجتماعی و اقتصادی ربا بر جامعه

دکتر حسین تاج آبادی

دانشیار و عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی مالک اشتر

Ht171819@gmail.com

مجتبی شفیع نژاد

دانشجوی ارشد رشته مدیریت کسب و کار دانشگاه صنعتی مالک اشتر

amlak.saman2014@gmail.com

چکیده

معنی و مفهوم ربا تاکنون در اذهان جامعه علمی و مردم کوچه و بازار از منظر فقهی بررسی شده است. این واژه در صورتی که با نگاه اقتصادی مطالعه شود به مفاهیمی مثل سود و کارمزد و بهره نزدیک می‌شود. مفهوم ربا در اقتصاد بیش از آنکه به تولید مربوط شود به مصرف نزدیک تر است و دلیل آن همان است که اغلب فقها حرمت ربا در قرآن را حداقل در ابتدا به قرض‌های داده شده به درماندگان و بیچارگان برای مصارف خود می‌دانند هر چند حرمت ربا مطلق نیز باشد. اما بالعکس مفهوم بهره در اقتصاد یادآور تولید و نقش سرمایه است در حقیقت بهره، مزد سرمایه پولی است که به سرمایه‌گذار تعلق می‌گیرد. در اینکه به سرمایه، سود تعلق می‌گیرد بین فقه و اقتصاد اشتراک مساعی وجود دارد که نمونه آن مضاربه است اما شرایطی نیز وجود دارد و از جمله شرایط آن اول درگیر شدن سرمایه‌گذار با تولید و ریسک‌های احتمالی آن و دوم مشخص شدن سهم واقعی پس از تولید و است. اما اقتصاددانانی هم هستند که هم‌سو با فقیهان سود انگلی سرمایه و یا مفت‌خواری سرمایه‌گذار را نمی‌پذیرند. این پژوهش در صدد پاسخگویی به پیامدهای منفی ربا از منظر اقتصادی و اجتماعی بر جامعه و چرایی این آثار است.

واژگان کلیدی: ربا، اسلام، اقتصاد، جامعه، سرمایه